

PPS2108 เศรษฐศาสตร์การเมือง

เศรษฐศาสตร์การเมือง **Political Economy**

อ.ดร.สาโรจน์ บุญเสริมวรรณ

PPS 2108 เศรษฐศาสตร์การเมือง

1.ระบบเศรษฐกิจการเมือง

2.ระบบทุนนิยมโลก

3. โดยวิเคราะห์นโยบาย

4.บทบาท และพฤติกรรม ของรัฐ

5.การรวมกลุ่มระหว่างรัฐ

6.ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจการค้าการลงทุน

PPS 2108 เศรษฐศาสตร์การเมือง

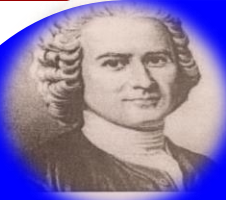
7. รวมทั้งอิทธิพลของพลังต่าง ๆ

8. ตลอดจนประเด็นปัญหาที่มีผลกระทบต่อนโยบายของรัฐ

PPS 2108 เศรษฐศาสตร์การเมือง

อาดัม สมิท

ฮันส์ เจ มอร์แกนทอ

จอห์น ล็อก

อาดัม สมิท

โทมัส ฮอบส์

จอห์น เมย์นาร์ด เคนส์

แมคเคียเวลลี

เดวิด ริคาร์โด

โจเซฟ เอส ไนย์

มิลตัน ฟรีดแมน

PPS 2108 เศรษฐศาสตร์การเมือง

เชิงอธิบาย แนวคิดด้านเศรษฐกิจของ อัดัมสมิท , จอห์น เมย์นาร์ด เคนส์
มิลตัน ฟรีดแมน
มาให้เข้าใจ พร้อมทั้งยกตัวอย่างประกอบ

สกิดมอร์ (Skidmore, 1979) กล่าวว่า
ทฤษฎี คือ ระบบความคิดในการมองปัญหา
ต่างๆ และชี้แนะแนวทางต่างๆ เพื่ออธิบายหรือ
แก้ไขข้อสงสัยที่มีต่อปัญหาดังกล่าวนั้น

PPS 2108 เศรษฐศาสตร์การเมือง

อนาโตล ราโปพอร์ต (อ้างอิงใน โครินธ์, **2548**) กล่าวว่า ทฤษฎีมี

ความหมาย **4** ประการคือ

- (1) ทฤษฎีเป็นที่รวมของกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่ได้ทดสอบแล้วและกำหนดขึ้นจากการทำนายเหตุการณ์ที่ได้สังเกตติดตาม
- (2) ทฤษฎีเป็นกิจกรรมที่มีวัตถุประสงค์เพื่อความเข้าใจ จะจัดระบบตั้งกับหรือมุมมอง (**perception**) ของมนุษย์

PPS 2108 เศรษฐศาสตร์การเมือง

อนาโตล ราโบพอร์ต (อ้างถึงใน โครินธ์, **2548**) กล่าวว่า ทฤษฎีมี

ความหมาย **4** ประการคือ

(3) ทฤษฎีคือการจัดระเบียบข้อมูลและ ข้อเท็จจริงต่าง ๆ ที่ทำให้ผู้ใช้ทฤษฎีมีความ
เข้าใจ เกิดความเข้าใจเมื่อได้พิจารณาเปรียบเทียบแนวความคิดและค่านิยมจากทฤษฎีนั้น
แล้ว และ

(4) ทฤษฎีเป็นเครื่องมือที่จะตัดสินได้ว่าสิ่งใด ผิด สิ่งใดถูก สิ่งใดควร และ
ไม่ควร

PPS 2108 เศรษฐศาสตร์การเมือง

ทฤษฎีจึงมีหน้าที่ของทฤษฎีเองในการเป็นกรอบแนวความคิด ฐานคิด
แนวทาง วิเคราะห์ปรากฏการณ์ หรือการจัดระบบข้อมูล ข้อเท็จจริงเพื่อการพรรณนา
อธิบายถึงสาเหตุ ความเป็นมาของปรากฏการณ์ ทั้งนี้เพื่อวิเคราะห์ ประเมินผล หรือ
เสนอการชี้แนะ แนวทาง ปฏิบัติ และเพื่อทำนายเหตุการณ์หรือปรากฏการณ์ใน
อนาคตได้ ทฤษฎีจึงมีประ โยชน์หลายประการทั้งเพื่อจัดระบบความรู้ การตีความ
การหาความสัมพันธ์เชื่อมโยงของเหตุการณ์ การคาดการณ์

PPS 2108 เศรษฐศาสตร์การเมือง

ทั้งนี้เพื่อเป็นการเตรียมพร้อม วางแนวทางพร้อมรับกับสถานการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ด้วยเหตุนี้เองนักศึกษารัฐศาสตร์จำเป็นต้องศึกษาแนวความคิด ทฤษฎีความสัมพันธ์ระหว่างประเทศเพื่ออธิบาย พฤติกรรมบทบาทผู้นำรัฐ บทบาท ตัวแสดงต่าง ๆ ในเวทีโลก โดยเฉพาะบทบาท อภิมาอำนาจโลก มหาอำนาจโลก ทั้งในเรื่องที่เกี่ยวสันติภาพหรือความสัมพันธ์ระหว่าง ประเทศ และความขัดแย้งได้ อย่างแม่นยำชัดเจน

PPS 2108 เศรษฐศาสตร์การเมือง

รวมทั้งสามารถอธิบายมิติข้ามชาติ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศได้อย่าง
มีเหตุผล และน่าเชื่อถือ เพื่อจุดประสงค์สูงสุดคือการ เสนอข้อมูลหรือแนวทางที่เป็น
ประโยชน์ต่อการตัดสินใจกำหนดนโยบายต่างประเทศของ รัฐบาลได้ ซึ่งนี่คือสาเหตุ
สำคัญเบื้องต้นที่นักศึกษาควรต้องเริ่มศึกษาความเป็นมาและ พัฒนาการของทฤษฎี
ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่กำลังจะกล่าวถึงในบทต่อไป

PPS 2108 เศรษฐศาสตร์การเมือง

สำนักเสรีนิยมใหม่ทางเศรษฐกิจ (Economic Neoliberalism) ซึ่งหลักเกณฑ์

ดังกล่าวนี้ให้ความสำคัญกับตลาดและเป็น นโยบายทางเศรษฐกิจที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง paradigm ทางเศรษฐกิจไปจากแนวทางการบริหารเศรษฐกิจในกรอบของ เคนส์ (Keynes) หรือจอห์น เมย์นาร์ด เคนส์ (John Maynard Keynes) นักเศรษฐศาสตร์มหภาคที่เห็นว่ากลไก ราคาในระบบตลาดเสรีไม่อาจ แก้ไขปัญหาว่างงานและภาวะตกต่ำทางเศรษฐกิจได้ แต่ต้องพึ่งพารัฐบาลโดยผ่านนโยบาย การเงินการคลังที่เหมาะสม และรัฐต้องลงทุนใช้จ่ายเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ

PPS 2108 เศรษฐศาสตร์การเมือง

มิลตัน ฟรีแมน (Milton Friedman) ชาวอเมริกัน ส่งเสริมเสรีภาพ

ของปัจเจกชน เอกชนในการประกอบธุรกิจและเป็นผู้สืบทอดนโยบาย
การค้าเสรีของอดัม สมิธ (**Adam Smith**)

PPS 2108 เศรษฐศาสตร์การเมือง

ฟรีดแมน เห็นว่าการเปลี่ยนแปลงภาคการเงินเป็นสาเหตุหลักของ
ความไร้เสถียรภาพในระบบเศรษฐกิจการดำเนินนโยบายการเงินที่
เหมาะสมจึงเป็นสิ่งจำเป็นในการบริหารเศรษฐกิจมหภาคและหนทางที่จะ
ได้มาซึ่งกำไรหรือความมั่งคั่งก็มาจากการสร้างวิกฤตให้เกิดขึ้นในตลาดที่
จะไปลงทุน

PPS 2108 เศรษฐศาสตร์การเมือง

แนวคิดดังกล่าวนี้แม้จะสร้างความทุกข์ยากให้กับระบบเศรษฐกิจ
ในต่างแดน โดยเฉพาะประเทศกำลังพัฒนาที่ต้องเดือดร้อนจากการโจมตี
ค่าเงินจากทุนใหญ่ภายนอกแต่ฟรีดแมนกลับได้รับรางวัลโนเบล ที่น่าจะมา
จากแนวคิดของเขาสร้างความมั่งคั่งร่ำรวยให้กับ นายธนาคารที่เป็นลูกศิษย์
ของเขาในสำนักชิคาโก

PPS 2108 เศรษฐศาสตร์การเมือง

แนวคิดเสรีนิยมใหม่ถูกนำไปใช้ในหลายประเทศตะวันตกทั้งในอังกฤษ เยอรมนี

ออสเตรเลีย อังกฤษ สหรัฐฯ รวมทั้งในอีกหลายประเทศในละตินอเมริกา เช่น อาเจนตินาร์ ชิลี และในเอเชีย เช่น จีน เป็นต้น

ที่ต่างก็ลดกฎเกณฑ์การค้าให้เปิดกว้างมากขึ้น หรือในอังกฤษที่ นำแนวทางการแปรรูป รัฐวิสาหกิจไปใช้

นอกจากนี้ แนวคิดเสรีนิยมใหม่ยังเข้าไปมีอิทธิพลใน การกำหนดนโยบายระดับโลก ขององค์การระหว่างประเทศ

PPS 2108 เศรษฐศาสตร์การเมือง

เช่น กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (**International**

Monetary Fund – IMF) และธนาคารโลก (**World Bank - WB**) ซึ่ง
ทำให้ประเทศในภูมิภาคกำลังพัฒนา เช่น เอเชีย ลาตินอเมริกา และแอฟริกาได้รับ
ผลกระทบจาก แนวนโยบายดังกล่าวนี้อย่างมาก โดยเฉพาะประเทศที่มีวิกฤต
เศรษฐกิจการเงิน และต้องกู้เงิน จาก **IMF** โดยต้องยอมรับเงื่อนไขเปิดกว้างทาง
เศรษฐกิจตามแนวทางเสรีนิยมใหม่ที่สะท้อนให้เห็นจาก “ฉันทานุมัติวอชิงตัน”
(**Washington Consensus**) ซึ่งเป็นชุดของนโยบาย **10** ประการคือ

PPS 2108 เศรษฐศาสตร์การเมือง

- (1)** จัดงบประมาณแบบขาดดุลน้อย (ประมาณร้อยละ 1-2 ของจีดีพี)
- (2)** ลดค่าใช้จ่ายภาครัฐและลดการอุดหนุนให้ด้านสาธารณสุข การ
- (3)** ปฏิรูปการจัดเก็บภาษีให้มีประสิทธิภาพ
- (4)** เปิดเสรีทางการเงิน กำหนดดอกเบี้ยตามกลไกตลาด
- (5)** กำหนดอัตราแลกเปลี่ยนให้เป็นเอกภาพและแข่งขันได้

PPS 2108 เศรษฐศาสตร์การเมือง

- (6) เปิดเสรีการค้า ลดกฎเกณฑ์การค้า
  - (7) เปิดรับการลงทุนต่างชาติ
  - (8) โยนรัฐวิสาหกิจให้เอกชนดำเนินการ
  - (9) ลดระเบียบที่เป็นอุปสรรคต่อการทำธุรกิจ
  - (10) ออกกฎหมายประกันสิทธิในทรัพย์สินอย่างเป็นธรรม
- นอกจากนี้แนวคิดเสรีนิยมใหม่ยังให้ความสำคัญกับการปกครองแบบประชาธิปไตย และการบริหารจัดการที่ดีหรือธรรมาภิบาล (Good Governance) อีกด้วย

PPS 2108 เศรษฐศาสตร์การเมือง

หลักการหรือแนวคิดสำคัญของ **Smith** ในหนังสือที่สร้างชื่อเสียงให้เขาและเป็นหนังสือที่ยิ่งใหญ่ของโลกคือเรื่อง “**An Inquiry into the Nature and Causes of the Wealth of Nations** (การค้นหารัชมชาติและสาเหตุแห่งตามั่งคั่งของประชาชาติ)

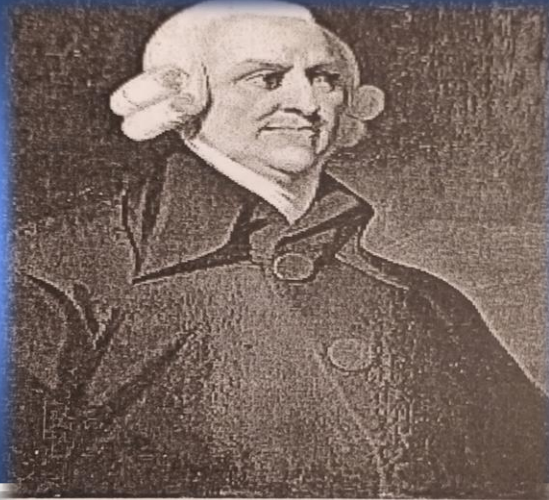

PPS 2108 เศรษฐศาสตร์การเมือง

หรือที่รู้จักกันสั้น ๆ ว่า **“The Wealth of Nations”** (ความมั่งคั่งของชาติ) ใน คศ. 1778 ซึ่งเขาใช้เวลาเขียนหนังสือเล่มนี้ถึง 10 ปี เพราะเป็นการศึกษาเศรษฐศาสตร์ ในหลาย มิติอย่างเป็นระบบและเป็นการเสนอทฤษฎีเศรษฐกิจการเมืองเป็นเล่มแรกของโลกงานของเขาจึงให้แนวคิดเกี่ยวกับตลาดการค้าเสรี ระบบทุนนิยมและสิทธิเสรีนิยมในยุคปัจจุบัน

PPS 2108 เศรษฐศาสตร์การเมือง

อดัม สมิท

PPS 2108 เศรษฐศาสตร์การเมือง

อดัม สมิท(**Adam Smith**)เห็นว่าปัจเจกชนสามารถใช้ความสามารถ

ของตนสร้างความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจให้กับตนเองได้อย่างเสรีโดยปราศจากการแทรกแซงของรัฐ แนวคิดเช่นนี้จึงส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจดั้งเดิมของยุโรปทำให้ประเทศในยุโรปส่วนใหญ่ซึ่งเคยอยู่ภายใต้ระบบเศรษฐกิจแบบพาดิชย์นิยมมาก่อนที่เชื่อว่าประเทศจะมั่งคั่งร่ำรวยก็โดยการถือครองโลหะมีค่าเช่น เงิน หรือทองคำ ถ้ามีมากก็แสดงว่ามั่งคั่งมาก

PPS 2108 เศรษฐศาสตร์การเมือง

ดังนั้น นโยบายเช่นนี้จึงจำกัดการค้าไม่ส่งเสริมให้มีการค้าขายแลกเปลี่ยน

โดยเสรีหากส่งเสริมให้เก็บสะสมทองคำ เงิน และโลหะมีค่าต่าง ๆ ให้ได้มากตาม
นโยบายจักรวรรดินิยมล่าอาณานิคมของชาติยุโรป ดังนั้น แนวคิดของ **Smith** ใน
เรื่องการค้าเสรีส่งผลให้โลกยุโรปปรับเปลี่ยนนโยบายเป็นตลาดเสรี ซึ่งมีหลักการ
สำคัญคือ กฎแห่งการทำงาน (**Law of Labour**) ที่ว่าทุกคนต่างต้องทำงานเพื่อ
แสวงหาปัจจัยเพื่อการยังชีพและความสะดวกสบายของชีวิต

PPS 2108 เศรษฐศาสตร์การเมือง

โดยมีแรงบันดาลใจในการทำงานคือการมุ่งหาประโยชน์ส่วนตน

(self-interest) มนุษย์ทุกคนจึงมีสิทธิเสรีภาพทางเศรษฐกิจมีโอกาสทำงานตามความถนัดของตนเอง อีกทั้งยังมีการแบ่งงานกันทำ

(division of labour) โดยแต่ละคนพัฒนาความชำนาญพิเศษในงานที่รับผิดชอบซึ่งจะทำให้ผลผลิตออกมามีประสิทธิภาพและในปริมาณมากขึ้นเร็วขึ้นมากกว่าจะทำเองคนเดียวทุกอย่าง

PPS 2108 เศรษฐศาสตร์การเมือง

ทั้งนี้โดยรัฐบาลมีหน้าที่ส่งเสริมให้ทุกคนทำงานตามเสรีไม่เข้าไป

แทรกแซงปัจเจกชนในการประกอบการ **Smith** เชื่อว่ามีกลไกตลาดหรือมือที่มองไม่เห็น (**Invisible hand**) ได้แก่ กฎอุปสงค์ (**demand**) และอุปทาน (**Supply**) คือ หากสินค้ามีน้อยแต่ความต้องการมีมากกลไกตลาดก็จะผลักดันให้ราคาสูงขึ้นจะเกิดจ้างงานและการผลิตเพราะผู้ประกอบการเล็งเห็นกำไรและหากใครมีกำไรมากกว่าปกติจะจูงใจให้ผู้อื่นทำการผลิตและแข่งขันมากขึ้น

PPS 2108 เศรษฐศาสตร์การเมือง

เมื่อสินค้ามากขึ้นจนเกินความต้องการราคาตลาดจะ
ปรับลดลงไปเองเพื่อเข้าสู่ราคาพื้นฐานที่จะเป็นประโยชน์แก่
ผู้บริโภค รัฐจึงควรปล่อยให้กลไกตลาดทำงานเองอย่างเสรี
ให้มีการแข่งขันเสรีและออกกฎหมายที่ป้องกันการผูกขาด

PPS 2108 เศรษฐศาสตร์การเมือง

Smith เห็นว่ารัฐที่ร่ำรวยจะต้องมีความมั่งคั่ง คือ

เงินตรา เพราะเงินตราเป็นมาตรวัดมูลค่าที่ดีที่สุดและรัฐจะต้องหา
รายได้เพียงพอเพื่อให้กิจกรรมของรัฐ เช่น การป้องกัน
ประเทศและให้บริการสาธารณะเป็นไปได้โดยเรียบร้อย

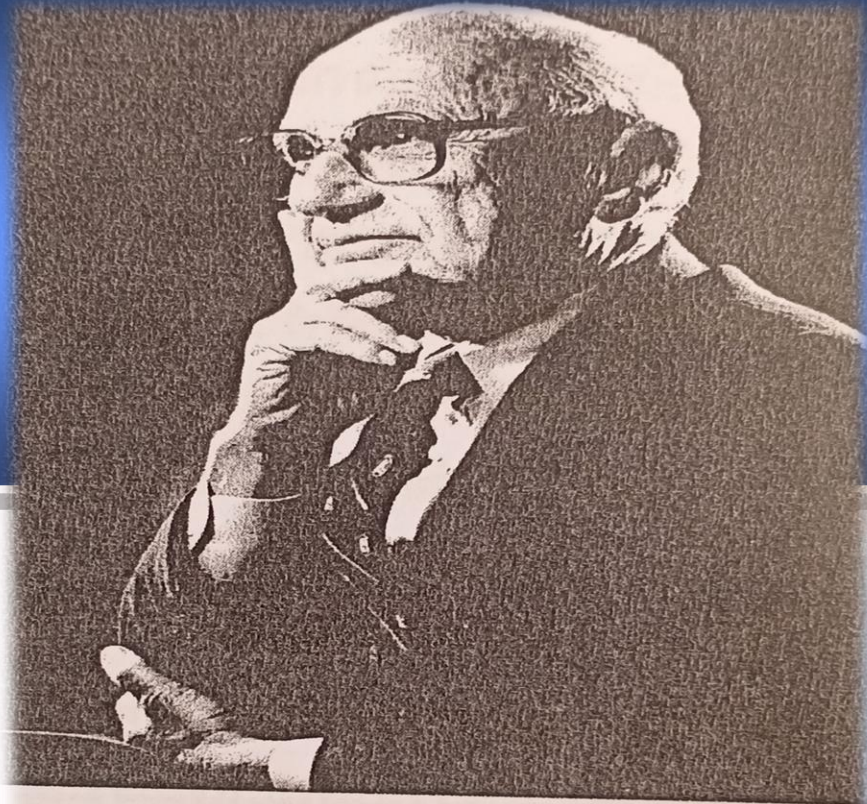

PPS 2108 เศรษฐศาสตร์การเมือง

อีกทั้งรัฐยังต้องส่งเสริมการค้าขายกับต่างประเทศเพื่อสนับสนุนการส่งออกให้มีมูลค่ามากกว่าการนำเข้าเพื่อให้ได้ดุลการค้าสูงขึ้น เพื่อนำรายได้เข้าประเทศ และยังต้องหารายได้เข้ารัฐจากการบริหารทรัพย์สินของรัฐ และจัดเก็บภาษีอากรโดยเห็นว่าบุคคลและธุรกิจพึงจ่ายเงินค่าจุนรัฐตามส่วนความสามารถของตน

PPS 2108 เศรษฐศาสตร์การเมือง

มิลตัน ฟรีดแมน

PPS 2108 เศรษฐศาสตร์การเมือง

มิลตัน ฟรีดแมน (**Milton Friedman**) ชาวอเมริกัน (ค.ศ.1912-

2006) เป็นนักเศรษฐศาสตร์ ได้รางวัลโนเบลที่ส่งเสริมเสรีภาพของปัจเจก ชนใน
การประกอบธุรกิจเป็นผู้สืบทอดแนวคิดทุนนิยมเสรีของอดัม สมิธ

PPS 2108 เศรษฐศาสตร์การเมือง

เขาเห็นว่าการขยายการลงทุนด้านเงินตราอย่างมั่นคงเป็นนโยบาย
ที่มีประโยชน์เขาจึงเน้นเรื่อง การเก็บภาษี แปรรูป รัฐวิสาหกิจ และการเปิด
เสรี ซึ่งแนวคิดนี้ได้ส่งอิทธิพลต่อรัฐบาลสหรัฐและอังกฤษในช่วงทศวรรษ
1980

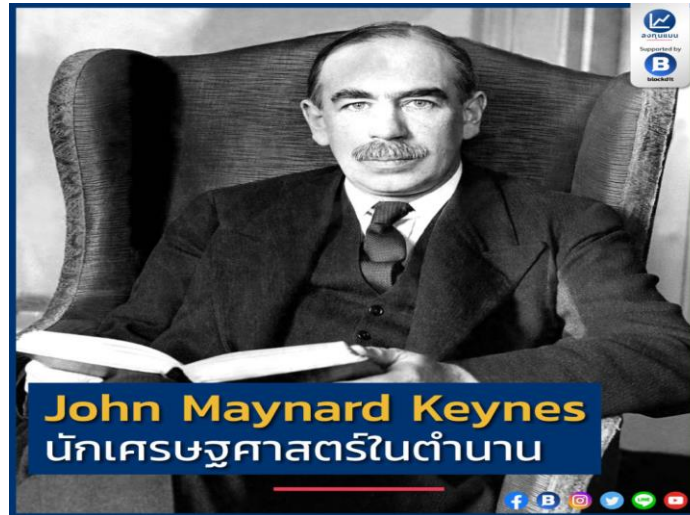
ฟริคแมน มีแนวคิดต่างจากการดำเนินนโยบายเศรษฐกิจแบบของ
เคนส์ (**Keynes**)

PPS 2108 เศรษฐศาสตร์การเมือง

ฟริคแมน มีแนวคิดต่างจากการดำเนินนโยบายเศรษฐกิจแบบของ

เคนส์ (Keynes)

PPS 2108 เศรษฐศาสตร์การเมือง

หรือจอห์น เมย์นาร์ด เคนส์ (**John Maynard Keynes**)

นักเศรษฐศาสตร์มหภาคโดย เคนส์ เห็นว่ากลไกราคาในระบบตลาดเสรีไม่
อาจแก้ไขปัญหาการว่างงานหรือภาวะเศรษฐกิจ ตกต่ำทางเศรษฐกิจได้
แต่ต้องพึ่งพาบทบาทของรัฐบาลโดยผ่านนโยบายการเงินการคลังที่
เหมาะสม

ตลอดจนรัฐต้องลงทุนหรือใช้จ่ายเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ

PPS 2108 เศรษฐศาสตร์การเมือง

ขณะที่ ฟรีดแมนเห็นว่า การเปลี่ยนแปลงภาคการเงินเป็นสาเหตุ

หลักของความไร้เสถียรภาพในระบบเศรษฐกิจ

การดำเนินนโยบายการเงินที่เหมาะสมจึงเป็นสิ่งจำเป็นในการ
บริหารเศรษฐกิจมหภาค

โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เขาเห็นว่าหนทางที่จะได้มาซึ่งกำไรหรือความมั่ง
คั่งก็โดยการสร้างวิกฤตต่างๆ ขึ้นมาแล้วเข้าไปหาประโยชน์จากวิกฤติ
ดังกล่าว

PPS 2108 เศรษฐศาสตร์การเมือง

แนวคิดความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบของรัฐต่าง ๆ แนวคิดนี้นำเสนอเพื่ออธิบายว่า ประเทศต่าง ๆ ควรจะเปิดเสรี ค่าขายระหว่างกันอย่างไรแล้วทุกประเทศจะได้ประโยชน์ ไม่ควรจะมีการกีดกันตั้งกำแพงกีดกันทางการค้ากันเพราะไม่ได้ประโยชน์

เดวิด ริคาร์โด

PPS 2108 เศรษฐศาสตร์การเมือง

เขาอธิบายว่า แต่ละประเทศนั้น มีความถนัดในการผลิตที่ต่างกัน อันเนื่องมาจากพื้นฐานทรัพยากรที่ต่างกัน ประเทศหนึ่งถนัดที่จะผลิตอะไร ถนัดในที่นี้ คือเอาต้นทุนมาเป็นตัววัด ประเทศหนึ่งมีความถนัดในการผลิตสินค้า

เดวิด ริคาร์โด

PPS 2108 เศรษฐศาสตร์การค้าเมือง

เพราะฉะนั้นจึงเลือกผลิตในสิ่งที่ตัวเองถนัดนั่นคือต้นทุนต่ำ
ทรัพยากรของประเทศเอื้อต่อการผลิตในรูปแบบนี้ ก็ผลิตแล้วก็ส่งออก เอา
รายได้จากการส่งออกไป ซื้อสินค้าที่ประเทศเราไม่ถนัดในการผลิต ถ้าทุกประเทศในโลก
ทำอย่างนี้

เดวิด ริคาร์โด

PPS 2108 เศรษฐศาสตร์การเมือง

การค้าเสรีระหว่างประเทศทั่วโลกเป็นแบบนี้ทุกประเทศก็จะได้ประโยชน์
รวมถึงผู้บริโภค ทุกประเทศจะมี รายได้ ขอให้ผลิตสินค้าที่ถนัดขาย ได้รายได้มากก็
ซื้อสินค้าที่เราไม่ถนัดเข้ามาไม่ต้องไปตั้งกำแพง ภาษีเพื่อที่ผู้บริโภคภายในประเทศ
จะได้ไม่เดือดร้อนมีทางเลือกที่จะบริโภคสินค้า

เดวิด ริคาร์โด

จบการบรรยาย

ท่านใดสนใจ - เราติดต่อ